19/06/2019

Ο Τριαδικός Θεός. Η μόνη ελπίδα του ανθρώπου

/ Γνώμες

+ π. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι τὸ «κατ’ εἰκόνα» τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπομένως ἡ ζωή του, γιὰ νὰ ἀνταποκριθεῖ στὴν ἀληθινή του φύση, πρέπει νὰ εἶναι μικρογραφία τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ. Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς εἶναι Τριαδικός, καὶ ὁ ἄνθρωπος καλεῖται νὰ γίνει «Τριαδικός», ζωντας «Τριαδικά», δηλαδὴ τὴ ζωὴ τῆς πλήρους ἑνότητας καὶ τῆς ὁλοκληρωτικῆς ἀγάπης. Σὲ μία τέτοια ζωὴ καλεῖ τὸν ἄνθρωπο ὁ Τριαδικὸς Θεὸς ποὺ εἶναι τὸ ἀρχέτυπο τοῦ ἄνθρωπου. Ἡ ζωὴ τῆς ἀγάπης δὲν ἀνταποκρίνεται μόνο στὴν ἀληθινὴ φύση τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο καὶ στὴν ἀληθινὴ Θεογνωσία.

«Ὅποιος δὲν ἀγαπᾶ, δὲν ἐγνώρισε τὸν Θεό, διότι ὁ Θεὸς εἶναι ἀγάπη. Μὲ τοῦτο ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ σ’ ἐμᾶς: ὅτι τὸν Υἱὸν Του τὸν μονογενῆ ἔστειλε ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμο, διὰ νὰ ζήσωμε δι’ αὐτοῦ. Εἰς τοῦτο συνίσταται ἡ ἀγάπη, ὄχι εἰς τὸ ὅτι ἐμεῖς ἀγαπήσαμε τὸν Θεόν, ἀλλ’ ὅτι αὐτός μας ἀγάπησε καὶ ἔστειλε τὸν Υἱὸν Τοῦ ὡς ἱλασμὸν διὰ τᾶς ἁμαρτίας μας. . . Μὲ τοῦτο ξέρομεν ὅτι μένομεν ἐν

αὐτῷ καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, διότι μᾶς ἔδωκε ἀπὸ τὸ Πνεῦμα Του» (Α’ Ἰω. δ’ 813).

Ἡ μεγάλη ἐλπίδα τοῦ ἀνθρώπου, τὸ νόημα τῆς ζωῆς του, εἶναι ἡ κοινωνία τῆς ἀγάπης, ποὺ δὲν περιλαμβάνει μόνο στοὺς συνανθρώπους, ἀλλὰ ἀποτελεῖ ἑνότητα καὶ ἁρμονία μὲ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό μας καὶ μὲ τὸν Θεό, ποὺ εἶναι ἡ ζωή! Αὐτὴ ἡ Θεοκοινωνία (Β’ Πέτρ. α’ 4), κατὰ τὴν ὁποία ὁ ἄνθρωπος «μένει ἐν τῷ Θεῷ καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ» (Α Ἴω. δ’ 16 Πρβλ. Ἴω. Ιζ’ 2026) ἐξασφαλίζεται μὲ τὴ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τοῦ Θεοῦ (Ἀ’ Ἴω. δ’ 13), μὲ τὸ χρῖσμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (Α’ Ἴω. β’ 2027), ποὺ εἶναι ἡ σφραγῖδα τοῦ Θεοῦ (Ἀποκ. Θ’ 4).

Ἐὰν ὁ Υἱός, ποὺ ἐστάλη ἀπὸ τὸν Πατέρα, «διὰ νὰ ζήσωμεν δι’ αὐτοῦ» ἢ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἦσαν κτίσματα, τότε δὲν θὰ μπορούσαμε δι’ αὐτῶν νὰ ἔχουμε καμμία κοινωνία μὲ τὸν Θεὸ «θὰ ἡνωνόμεθα ἁπλῶς μὲ κάποιο κτίσμα καὶ θὰ ἤμεθα ἀποξενωμένοι ἀπὸ τὴ θεία φύση, ἀφοῦ τίποτα δὲν θὰ μᾶς ἤνωνε μὲ αὐτήν. Τώρα δέ, ποὺ λεγόμεθα μέτοχοι Χριστοῦ καὶ μέτοχοί του Θεοῦ, φαίνεται ὅτι τὸ ἐν ἡμῖν χρῖσμα καὶ ἡ σφραγὶς δὲν εἶναι ἐκ τῆς φύσεως τῶν δημιουργημάτων, ἀλλὰ ἐκ τῆς φύσεως τοῦ Υἱοῦ, ὁ ὁποῖος συνάπτει ἡμᾶς μὲ τὸν Πατέρα διὰ τοῦ ἐν αὐτῷ Ἁγίου Πνεύματος» (Μ. Ἀθαν. Πρβλ. Ἑβρ. γ’ 14, Ρώμ. η’ 14 17, Β’ Πέτρ. ἀ’ 4).

Ἡ πίστη στὸν Τριαδικὸ Θεὸ ἀποτελεῖ γιὰ τὸν ἄνθρωπο πραγματικὴ ἐλπίδα. Ἂν ὁ ἄνθρωπος γνωρίσει ποιὸ εἶναι τὸ ἀρχέτυπό του, πὼς εἶναι δηλαδὴ εἰκόνα τῆς Ἁγίας Τριάδος, τότε θὰ πιστέψει πὼς εἶναι δυνατὸν νὰ ζήσει καὶ αὐτὸς τὴ ζωὴ τῆς ἑνότητας καὶ τῆς ἀγάπης. Τότε ὁ ἄνθρωπος θὰ μπορέσει νὰ βρεῖ τὴ σωτηρία.

Τοῦτο δὲν εἶναι δύσκολο νὰ τὸ ἐννοήσουμε, ὅταν σκεφθοῦμε πὼς ὁ ἄνθρωπος, ἰδιαίτερα σήμερα, ζεῖ ἐσωτερικὰ διεσπασμένος καὶ ἐξωτερικὰ ἀπομονωμένος. Αἰσθάνεται πὼς ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλαπλὰ στοιχεῖα ἔχει σῶμα, πνεῦμα, βούληση, συναίσθημα κ. ἄ. Ἕνας ἄνθρωπος διηρημένος ἐσωτερικὰ δὲν μπορεῖ νὰ πεῖ ὅτι εἶναι λυτρωμένος• τὸ ἴδιο καὶ ὅταν αἰσθάνεται ὅτι ζεῖ σὲ πλήρη ἀποξένωση καὶ μοναξιὰ ἕνας ἄνθρωπος ποὺ δὲν διαθέτει τὴ δύναμη νὰ ἀγαπήσει, δὲν μπορεῖ νὰ βρεῖ τὴν ἐσωτερική του ἰσορροπία.

Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ γνωρίσει πὼς δὲν ἀνήκει στὴ φύση του ἡ ἐσωτερικὴ διάσπαση καὶ ἡ ἐξωτερικὴ ἀποξένωση, ἀλλὰ ἡ ἁρμονία καὶ οἱ διαπροσωπικὲς σχέσεις γι’ αὐτὸ πρέπει νὰ γνωρίσει τὸν Τριαδικὸ Θεὸ καὶ νὰ πιστέψει πὼς δημιουργήθηκε «κατ’ εἰκόνα» Του! Νὰ βεβαιωθεῖ πὼς ὁ Θεὸς ζεῖ στὴν πληρότητα, τὴν ἑνότητα καὶ τὴν ἀγάπη καὶ νὰ πιστέψει πὼς σ’ αὐτὸ τὸ σημεῖο βρίσκεται καὶ ὁ δικός του τελικὸς προορισμός, τὸ νόημα τῆς δικῆς του ζωῆς (Β’ Κορ. ε’ 17 21, Α’ Ἰω. γ’ 23).

Ἂν ὁ ἄνθρωπος δεχθεῖ τὸν Τριαδικὸ Θεὸ καὶ ἀνακαλύψει τὴν προσωπική του

ταυτότητα στὴν εἰκόνα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, τότε μόνο μπορεῖ νὰ βεβαιωθεῖ πὼς καὶ ὁ ἴδιος, ἀπὸ τὴν φύση του, εἶναι δυνατὸν νὰ φθάσει στὴν πληρότητα τῆς ἁρμονίας, τῆς ἀγάπης, τῆς κοινωνίας τότε ἀποκτᾶ νόημα ὄχι μόνο ἡ ζωή του, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀγῶνας του. Ἰδοὺ γιατί εἴπαμε πὼς ἡ ἀλήθεια τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, ἡ πίστη στὴν Ἁγία Τριάδα, εἶναι ἡ μόνη ἐλπίδα τοῦ ἀνθρώπου. Μακριὰ ἀπὸ τὴν πίστη στὸν Τριαδικὸ Θεὸ καὶ τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλία γιὰ τὸ τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος, δὲν μποροῦμε νὰ θέσουμε ὡς νόημα τῆς ὕπαρξής μας τὴν κοινωνία καὶ τὴ βίωση τῆς ἀγάπης• ἀναγκαστικὰ θὰ πέσουμε σὲ ἄκοπους ὑλοκρατικοὺς καὶ ὑλιστικοὺς ἢ θὰ κινηθοῦμε σὲ ἐπίπεδα πανθεϊστικῆς τάξης. Σὲ τέτοιους δρόμους ὁδηγοῦν ἐπὶ παραδείγματι ὅλες οἱ ἰνδουιστικὴς προέλευσης ὁμάδες, ποὺ κηρύττουν πὼς ὁ Θεὸς δὲν εἶναι προσωπικὸς καὶ πὼς ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐπλάσθη «κατ’ εἰκόνα καὶ καθ’ ὁμοίωσιν θεοῦ», ἀλλὰ εἶναι μέρος τῆς θείας οὐσίας. Κάτω ἀπὸ αὐτὸ τὸ πρῖσμα, τὸ νόημα τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι πλέον ἡ ἀνάπτυξη σχέσεων κοινωνίας καὶ ἀγάπης, ἀλλὰ ἀντίθετα ἡ ἀποδέσμευση ἀπὸ ὁποιεσδήποτε «προσκολλήσεις» καὶ ἡ διάλυση τῆς προσωπικότητας τοῦ ἄνθρωπου στὴ λεγόμενη «παγκόσμια συνειδητότητα».

Αὐτὸ ἀποδεικνύει πόσο ἐπιπόλαιο θὰ ἦταν νὰ θελήσουμε νὰ συμβιβάσουμε τὴ χριστιανική μας ὑπόσταση μὲ ὁποιαδήποτε συμμετοχὴ σὲ τεχνικὲς τῆς γιόγκα, τοῦ διαλογισμοῦ καὶ σὲ παρόμοιες «πρακτικές», ποὺ βασίζονται σὲ ἐξωχριστιανικὲς θεολογικὲς καὶ ἀνθρωπολογικὲς προϋποθέσεις.

Ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ὅλες οἱ θρησκεῖες ἀποβλέπουν στὸν ἴδιο σκοπὸ ἢ ὅτι μὲ τὶς «τεχνικές» αὐτὲς μπορεῖ κανεὶς νὰ γίνει καλύτερος χριστιανός, ἂν δὲν ὀφείλεται σὲ ἄγνοια τῶν βασικῶν χριστιανικῶν θέσεων ἢ σὲ ἀποκρυφιστικὴ ἑρμηνεία τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος, ἀποτελεῖ σκόπιμη διαστρέβλωση τῆς χριστιανικῆς πίστης καὶ ἐλπίδας, ἐπικίνδυνη ἀλλοίωση τῆς ἔννοιας τοῦ χριστιανικοῦ νοήματος τῆς ζωῆς, ἐπιβουλὴ τῆς σωτηρίας τοῦ ὀρθοδόξου πιστοῦ.

Ὑπογραμμίζουμε πὼς ἡ θεία ἀποκάλυψη, δηλαδὴ ἡ συγκατάβαση τοῦ Θεοῦ, πραγματοποιήθηκε βαθμιαία, προσαρμοζόμενη στὴν πνευματικὴ κατάσταση τοῦ ἄνθρωπου τῆς πτώσης.

Ἡ ἀποκάλυψη αὐτὴ ὁλοκληρώθηκε μὲ τὴν κάθοδο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ἀναφέρεται στὸν Ἕνα καὶ Τριαδικὸ Θεό. Ὁ Θεὸς δὲν μᾶς ἀποκάλυψε τὰ πάντα γιὰ τὸν Ἑαυτό Του, ἀλλὰ ὅσα ἦσαν ἀπαραίτητα γιὰ τὴ σωτηρία μας. Οἱ δογματικοὶ ὅροι τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἀποδίδουν αὐτὸ ποὺ στὴν οὐσία Τοῦ εἶναι ὁ Θεός, ἀλλὰ «ὁριοθετοῦν» τὴν πίστη καὶ περιφρουροῦν τὸ περιεχόμενο τῆς ἔναντι τῆς αἱρετικῆς ἀπειλῆς.

Πιστεύουμε σὲ Ἕνα Θεό, ποὺ εἶναι Τριαδικός, δηλαδὴ κοινωνία προσώπων. Ὑπάρχει

μόνο μία Θεία οὐσία, γι’ αὐτὸ κάνουμε λόγο γιὰ ἕνα Θεό. Ὅμως αὐτῆς τῆς Θείας οὐσίας μετέχουν ὄχι μόνο ὁ Πατήρ, ἀλλὰ καὶ ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Γι’ αὐτὸ καὶ ὁ Ἕνας Θεὸς εἶναι ταυτόχρονα καὶ Τριαδικός. Ὁ Πατήρ, ὡς μοναδικὴ Ἀρχὴ καὶ Πηγή, μεταδίδει τὴ Θεία ὕπαρξη στὸν Υἱὸ μὲ προαιώνια γέννηση καὶ στὸ Ἅγιο Πνεῦμα μὲ προαιώνια ἐκπόρευση.

Ἀλλὰ μέσα στὸ χρόνο γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου, τὰ πάντα συντελοῦνται «Τριαδικά», ἀπὸ τὸν Πατέρα διὰ τοῦ Υἱοῦ «ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι». Γι’ αὐτὸ καὶ ἀναφέρεται ὅτι τὸ Ἅγιο Πνεῦμα «πέμπεται» διὰ τοῦ Υἱοῦ. Καὶ τὰ τρία Θεία πρόσωπα ἔχουν μία θέληση καὶ μία ἐνέργεια, εἶναι μεταξὺ τοὺς ἑνωμένα ἀδιαιρέτως.

Ὁ ἄνθρωπος, ἔχοντας σὰν ἀρχέτυπό του τὸν Τριαδικὸ Θεό, εἶναι ἀπὸ τὴ φύση του («κατ’ εἰκόνα») ἑνότητα, ἁρμονία, ἀγάπη. Ἂν ὅμως ἀπορρίψουμε τὴν πίστη στὴν Ἁγία Τριάδα, ἐκλάβουμε τὸν Υἱὸ ἢ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ὡς κτίσμα, ἐὰν εἰσαγάγουμε «σύγχυση» στὶς σχέσεις τῶν θείων προσώπων, τότε καὶ ὁ ἄνθρωπος ὡς τὸ «κατ’ εἰκόνα» αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τὴ φύση του δὲ θὰ εἶναι ἑνότητα καὶ ἀγάπη, ἀλλὰ διάσπαση, δυσαρμονία ἢ σύγχυση. Γι’ αὐτὸ λέμε πὼς ἡ πίστη στὸν Τριαδικὸ Θεὸ εἶναι ἡ μόνη ἐλπίδα τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀπὸ τὸ βιβλίο του «Ἡ Ὀρθοδοξία μας»